

JUBILEUM PERIODIKA PSYCHOLÓGIE

Studia psychologica je najprvšie kontinuálne psychologické periodikum na Slovensku. Začali vychádzať r. 1956 po slovensky ako ročenka Psychologického laboratória Slovenskej akadémie vied; no už v 1. ročníku bola tu prevaha autorov mimo SAV.

Studia psychologica sa stali r. 1965 viacjazyčným a r. 1970 prvým medzinárodným časopisom psychologických vied nielen v bývalom Československu, ale aj vo vtedajších krajinách socialistického spoločenstva.

Predpona "naj" patrí tomuto časopisu azda aj preto, že v ňom zverejňovali výsledky vedeckovýskumnej práce najznámejší psychológovia bývalého Československa a v 70.-80-tych rokoch azda aj najrenomovanejší psychológovia okolitých krajín vrátane tzv. západných; možno aj preto sa stali prvým karentovaným psychologickým časopisom z Československa.

40 rokov vydávania Studia psychologica bolo motívom usporiadať pri tejto príležitosti sympóziu. Uskutočnilo sa 29. sept. 1998 v priestoroch jeho vydavateľa - Ústavu experimentálnej psychológie SAV. Sympóziu malo dve, resp. tri časti.

V prvej sa výberom z rozsiahlej štúdie prihovoril ich rozvíjateľ a doteraz fungujúci "editor in chief" Damián Kováč. Podal historický pohľad na jednotlivé kroky zmedzinárodnenia pôvodných Psychologických štúdií, peripetie s udržiavaním ich profilu a zhodnotil podiel SP v rozvíjaní psychológie u nás a v blízkom okolí. Veľmi kriticky, aj keď väčšinou len otázkami, sa vyjadril k budúcnosti vydávania SP. Osobitnú pozornosť venoval problému, akú kvalitu má mať pôvodná vedecká časopisecká štúdia.

Nasledovali vystúpenia koeditorov. Keďže J. Hoskovec ("pražský" koeditor) bol v tomto čase v zahraničí, jeho rolu dôstojne naplnila M. Sedláková, vedúca redaktorka Čs. psychologie; podala historický kvantitatívny pohľad na príspevky v SP zo všeobecnej psychológie. O. Kondáš, "bratislavský" koeditor, sa zameril jemu vlastným kritickohodnotiacim postojom k príspevkom v SP z oblasti klinickej psychológie. "Košícký" koeditor - J. Výrost poukázal na podklade vývoja sociálnej psychológie vo svete na príspevky v SP z tejto oblasti. Generačnú štruktúru doplnila doktorandka ÚEPs SAV L. Orlická prehľadom novších príspevkov z oblasti psychológie osobnosti.

Druhú časť sympózia pri príležitosti 40. výročia Studia psychologica vytvorila rozprava, uvedená provokatívnym vystúpením ich hlavného redaktora. Vystúpilo v nej viac účastníkov, než je to zvykom na naše pomery, avšak predovšetkým podnetnými príspevkami. Je to škoda, že sme tu odkázaní na "vybavovanie si z pamäti" a nie na reprodukovateľný zápis. 29 účastníkov sa zhodlo v závere, že Studia psychologica treba všetkými možnými prostriedkami udržať a rozvíjať ako časopis našich prispievateľov vstupujúci do svetovej komunity psychológie. Keďže v súčasnej časopiseckej kríze patria

Studia psychologica k ohrozeným, treba k tomu vyvinúť osobitné aktivity na rôznych úrovniach.

Napokon tretia časť tohto sympózia mala spoločensko-osobnostný charakter. S modranským silvánom sa pospomínalo na lepšie i horšie časy vydávania SP.

M. Stríženec

KOGNITÍVNE PROCESY, OSOBNOSŤ A SOCIÁLNE SPRÁVANIE

Vedeckú konferenciu na uvedenú tému usporiadali Ústav experimentálnej psychológie SAV, Bratislava a Spoločenskovedný ústav SAV, Košice v dňoch 30.9. - 1.10.1998 v Bratislave.

V rámci sekcie o osobnosti a kognícii odzneli príspevky o mentálnej reprezentácii v rámci teórie mysle (M. Sedláková, Psychologický ústav AV ČR Praha), lexikálnej hypotéze v psychodiagnostickom kontexte (I. Ruisel), optimálnej hladine stimulácie a rozhodovaní (I. Sarmány Schuller), implicitných teóriach osobnosti (V. Bačová), dimenziách osobnosti v "Little Five" (L. Medved'ová), skúmaní kognitívnych procesov pomocou TKF (M. Košč, K. Jariabková), prežívaní existenciálnej zmysluplnosti u vysokoškolákov (E. Klčovanská, M. Masničaková).

Sekcia o sociálnom správaní bola zameraná na transsituačnú stabilitu noriem (J. Výrost, M. Frankovský), stabilitu explicitných a implicitných noriem (L. Lovaš, F. Baumgartner), sociálne dilemy (B. Mihinová), percepciu sociálnych noriem medzietnických vzťahov (M. Homišinová), sociálne normy a simuláciu správania v dopravných situáciách (M. Babík), internet a sociálne normy (P. Bajan), sociálne spôsobilosti (M. Popelková), situačné dimenzie a konzistentnosť správania (M. Dobeš).

Posterová sekcia sa členila na problematiku adolescencie, kde sa prezentovali príspevky o vzťahu k autoritám a pubertálnou maturáciou u dievčat (Z. Ruiselová), iracionalite u mládeže (J. Kordáčová, O. Kondáš), užívaní drog a maturácii (A. Prokopčáková), zvládání stresu u adolescentov a škálach zvládania (E. Ficková), zvládání v mladšom školskom veku (E. Farkašová), náboženských štýloch zvládania a osobnosti u adolescentov (M. Stríženec, I. Ruisel). Tvorivosti sa týkali príspevky o vzťahu humoru a tvorivosti (M. Jurčová), prísloviach v kontexte tvorivosti (D. Kusá), podpore nápaditosti (L. Štubňová), prosociálnom správaní (T. Kováč), prepojení Big-Five konceptu a tvorivosti (M. Falát). V rámci environmentálnej psychológie sa informovalo o vplyve škodlivých látok v prostredí, a to na kognitívne procesy detí v období zaškoloňovania (A. Potašová), na ich jazykový vývin (O. Árochová) a na asociačné učenie (D. Kováč).